

լի պատճառներ ամենելին չունեն. նրանցը կայ ու կայ: Ուրիշ բան է աղքարնակութեան աղքատա մասը, որը այստեղ, Պիհատիդօրսկում, զգալի մնջա- մասնութիւն է կազմում ու աւելի քան մի որ և իցէ ուրիշ տեղ մոռացութեան ու արհամարհան- քի է մատնված. նա ապրում է «կորսից» (բժշ- կական սեզօն) ձեռք բերած ողորմելի աշխա- տանքով, աւելի լաւ է ասել «ազուականերով», ու ապրուսալի ուրիշ մի աղքիւր չունի:

խուդարեանի տպարանին, յոյս ու հասարակութիւնը, մանաւանդ և գործի նախանձախնդիր անձինք կ բաժանուրդ գրվելով և թէ բարոյակա կութեամբ նպաստել այս ժողովածու կութեան, ըստ որում մանկավարժու- անձինքներից պիտի սիրով և չնորհա ընդունվեն մանկավարժական թէ թէ թէ թէ թէ

Յուլիսի 7-ից սկսած անդադար անձրեներ են գտվում մինչև օրս. երբեմն մինչև անդամ ցուրտ էլ է անում. արեգակի երեսը հազիւ է պատահում տեմենել: Այսպիսի եղանակը տարվայ այս ժամանակակից աշխարհում ունի մեջք Փառականական ժամանակակից աշխարհում:

բատարակիչ՝ Յովհաննէս Բարխուղարեանց

U. S. U.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Ենա, 23 յուլիսի (4 օգոստ.)
Թոյլ տոսէք այս իմ երկասող զբութիւնը զե-
տեղել ձեր պատւական թերթի էջերում ի զի-
տութիւն ընթերցող հասարակութեան:

Աչքի առջև ունենալով մի մանկավարժական մերթի կարևորութիւնը մեր դպրոցական շրջանսերում, մտադիր եմ Մօսկվայում հրատարակել «Մանկավարժական գրադարան» վերնագրով մանկավարժական մի ժողովածու երկու հատորով, որիի իրագործումն հազիւ եկող տարբաց յունիվերսիտետու կարող պիտի լինեմ զլուխ բերել: Երկու հատորի համար բաժանորդագինն է երկու բուրքի:

«Մանկավարժական զրադարձնի» բովանդաւութիւնը պիտի կազմեն.
1) Դասական մանկավարժների կենսագրութիւնը և ուսմունքը ըստ ժամանակազրական կարգի:
2) Գիտնական յօդուածներ մանկավարժութեան և բա օճանդակ զիտութիւնների բոլոր ճիւղերի երաբերեալ: 3) «Կարագրութիւններ նշանաւոր պրոցական կազմակերպութիւնների: 4) Թարգանութիւններ դասական մանկավարժների ընտիր ըկերպից, լինեն զրանք ուսումնական, թէ կրթան: 5) Կոթական և դպրոցական գրութիւնը ա-

- ութիւնը պիտի կազմեն.
1) Դասական մանկավարժների կենսագրութիւնը և ուսմունքը ըստ ժամանակազրական կարգի:
2) Գիտնական յօդուածներ մանկավարժութեան և բարա օճանգակ զիտալթիւնների բաղադր ճիւղերի (երաբերեալ: 3) Նկարագրութիւններ նշանաւոր պրոցական կազմակերպութիւնների: 4) Թարգանուութիւններ դասական մանկավարժների ընտիր ըրկերից, լինեն զրամակը ուսումնական, թէ կրթան: 5) Կրթական և դպրոցական գրութիւնու ահեղ գատաստանի, խաչի և աւետարանով, ուրեմն երդումը կը հրաժարվի էլէմէնտից և կընդունի զուտ քաղաքական ձևակերպութիւնը, այնպէս որ մի միայն իր խղճի և պատւի անսամբլ ժատարանը կարող է պահպանական պահպանութիւնը: Ահա է հասկանայ վերջապէս «МОСК. В.Д.» փոխանակ իր սովորական ինսինուացիոն:

աշնակարդ ազգերի մէջ; 6) Ընդհանուր տեսութեան մանկավարժութեան առաջադիմութեան վրա տեղեկութիւններ մանկավարժական աշխարհից; 7) Գննադատութիւն և զրախօսութիւն հայերէն մանկավարժական, կրթական զբոցական գրքերի առ և այլ ինչ կարող է օգտակար լինել մեր զրոցական և ժողովրդական կրթութեան:

Առաջին հատորի նիւթերը յանձնած լինելով ողբէն տպագրութեան Մօսկվայում պ. Մ. Բար-

ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻՑ մեղ գրում են, որ ցանքսերը ամբողջ դաւառում աջող հունձ են խոստանում:

ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻՑ մեղ հաղորդում են «Մեր միակ հմտարկութիւնը, որտեղ հողեկան մխիթարութիւն գտնել, — դա դարձն-ընթերցարանն էր, որը սակայն

ր պատւական խալիսը նստութիւն, ու դիմու-
մնքն էլ սուս ու փուս նստած՝ իսկի վրւ ասիս
ն չին հանում: Զարէս Բնչ է, իս էլ նստեցի....
աւեցի ու հէնց էն նըմուտին վրշացս եկաւ....
շտացի թէ չէ,—դիմունանքը վրէս շուռ ե-
ն ու շը շը ին անում, միթամ սուս ին
ցնում ինձ: Մէ սհամֆ անցկացաւ. չուր գեղնի
էն նստելուց կուղքս ջարդիսց. ուղեցի մէկէլ
ուղիս վրէն շուռ գամ.... Շուռ եկայ թէ չէ—

վունանք վրէս զբրված մտիկ արէն ու էլի
շը շը ու սուս ին անում ինձ.... Պատիժ է....
տեսակ բան չէի տեսած: Եզեղեցումն էլ,
որ տէրտէրը սկիհը ձեռին դուս է գալիս ու
ուշք կերէք է ասում, խալխալ էոքան սուս ու
ս չէ ըլում.... Հիմա ասի՞մ քիզ, վարթի ջան,
բանն ինչումն է.... «Երեելի Բուշտանը, կօսէ,
րուռպիան է ածում, կօսէ, թէ դուն, դէդի,
դիկա չիս հասկանում, կօսէ, գնա տունդ քիզ
մա հանգիստ վեր նընդի, կօսէ....» Դրուստ
մ ասի, վուրթի, թէ միր սաղ խալխալ ջիս
ին է....

ւրեմն հիմա հասկանում եմ թէ ումն է՝ պարզան Կօջօրի հասարակութիւնը որ սկսել է րել ամարանոցում առողջապահական կանոնին համեմատ՝ վաղ պառկել և վաղ փերկել.... Այդ բոլորը պարտական է մեր հասարա-թիւնը՝ Ռոբինչուէնի պիհանօի վրա ածելուն... Ինչ ոյժ, ինչ զիւթական գորութիւն ունի ճամարը, որ կարող է հրաշքի պէս յեղափոխել առջ հասարակութեան փառած բարը ու

մը որ հայ մրցող և ախոյեան է գտել այժմ. դա նորաբաց հիւրանոցն է, որտեղ հաւաքվում են տեղիս հասկացող երիտասարդները, որոնք առաջ դրագարանումն են անցկացնում իրանց ժամերը, խորապես զարգած ընթերցանութեան մէջ.... Այժմ ընթերցանութիւնը թողած՝ այդ երիտասարդները հրանոցում անձնաւուրեամբ ընդունում են վնասում Բիլիարդին և թղթամազին, որը շատերի համար կիրք և նոյն իսկ ապրուստի միջոց է դարձել:

աշխատում է հերքել գիտնական պրօֆէսօր Գալրախովի կարծիքը սրբադան տեղակալի իրաւասութեան մասին: Բանից դուրս է գտիս, որ «Հօվոյ Օօօզքնի» լրագրից առաջ «Արձագանքի խմբագրութիւնն է զիմել յարդելի պրօֆէսօրի խնդրելով, որ իր կարծիքը յայտնի այդ հարցի մասին: Խնչպէս երևում է «Արձագանքի» խմբագրութիւնը հաւաքառական է եղել, որ պ. Գամբարօվ կարապուստի մէջոց է դարձել:

Վերին-Աղոփակի Սիթի մեզ զբուժ են. «Ամառը սկսվելուն պէս, Աղոփակիս են գալիս Ռուսաստանի ամեն կողմէրից զօկ երիտասարդներ, ուսանողներ: Կողմնակի անձը տեսնելով սրանց շատ կուրախանայ և կը մտածէ թէ ոքքան շատ բաներ կանեն այդ երիտասարդները նոյն խակ ամառվայ կարճ ժամանակում.... Սակայն այսպէս մտածովը սաստիկ կը սիրալի. այս երիտասարդները, միւս զօկերի պէտք ամբողջ օրը զբաղված են կամ թղթախաղութեամբ, կամ քէփի զնալով և կամ նրանք փողոցում են ժողովնում ու զանազան զուարնախօսութիւններով են անցնում ի-

Մեղ զբում նն թԱԳՈՒԽՅՑ հետևեալը. «Այս օրիւր խօսակցութեան նիւթ է դարձել երկաթուղու այստեղի կայարանի կողքին տնղի տնեցած անսովոր ջրգերը Երկու օր շարունակ, ցերեկ և զիշեր, այրվում էին Բուգաղեան եղբայրների կերպունի 8 հատ թէղեղվուարմները: Վնասը, թէս գեռ ևս սրչված չէ, սակայն մօտաւորապէս հաշւելով՝ 100,000 բուբլուց անցնում է: Խոկ եթէ այդ նաևթաղահնասները նորից նոյնութեամբ շինելու վնան տէրերը, — ծախս աւելի քան 200,000 բուբլի կունենան: Բուգաղեանների այդ հաստատութիւնը ապահով նաև ապահոված չէ եղած»:

Խնչպէս յայտնի է, Ռուսաստանի ներքին հանգներից շատերում հացահատիկների բնիքը այս տարի շատ վատ է եղել, այնպէս որ ժողովունի սովէ սպառնում, եթէ օգնութեան համանեն: Արդէն կառավարութիւնը և զէմստվճնը զանազան միջոցներ են ձեռք առել սովածան ժողովրդին ուտելու հայ ու ցանքսի սերմաց մատակարարելու համար: Բայց այդ հաճանդներին բայց սովոր ուրիշ աղէտներ էլ են սպառնում «Русскія Вѣдомости» լրագիրը ուշադրութիւն է դարձնում այն հանգամանքի վրա, որ այդ կաւարերը նահանգներից յատեսում ժողովրդ

համար, իսկ ելթէ այդ աննպաստ պայմանների

Կը սկսենք ածել: Այդպէս էլ արեցին պարզնե-
բնակարանների ցրտութիւնն էլ աւելանայ, ու
ւանդպաթիւնների ու մահվան զոհերի թիւը կ
քանի անգամ աւելի կը շատանայ քան այն դեպ

նստելու բը, սակայն դարձեալ ոչինչ չը շահեցին. երաժշտութիւնը մնաց նոյն անճոռնի, ներդաշնակութիւնից զուրկ հնչիւնների մի խառնաշփոթ աղմուկ....

Եւ դիմելով այդ ինքնակոչ երաժիշտներին, անման կրիօն ասում է նրանց.

«Այն, բարեկամներ, ինչպէս կուգէք դուք նըս-

ջարկել ընթերցողներին:

* *

Ի՞նչ է պատճառը, որ պ. Տօկարսկի այլքանակում զրում է «Կավказ» լրագրում «Երդահարցի» մասին.

Պատճառն այն է, որ պ. Տօկարսկի անյատագովում է, իսկ առ տեսակ ուսուածներու գրե-

տացէք, —բայց երաժիշտ դասնալու չէք....»
***
Թիգիս վերադարձած՝ անմիջապէս դառյ գրա-
սեղանիս վրա հետեւել յայտաբարութիւնը.
«Լոյս տեսաւ մի Փարս-վողբէի, չորս դործո-
սութիւններ մնացիւն առաջ առաջ առաջ առաջ

Դուռը համբ «Երաժիշտներ» վերնագրով, հեղինական Արքար Յովհաննիսեանին.
Առաջին գործողութիւն՝ «Ամսադիր»,
Երկրորդ գործողութիւն՝ «Հարաթափերթ»,
Երրորդ գործողութիւն՝ «Պատկերագալոց շաբա-

սրբութիւնը՝ ամառական շաբաթը՝ այս օրը առաջ է գտնվում:

(Վարպետություն իշխանության է) Վահագին գործողությունը գրված է՝ զինուորական գանձուածքության մասին համար.

Կան-պուբլիցիստ—բանկիր-աստուածաբան իշխան
կօնստանտին թէհրութեանի աշխատակցութեամբ:
Ֆարա-փողըվիլը կրում է իր ճակատին հետևեալ
նշանաբանը.
Ինչպէս կուզէք դուք նստեցէք,
Բայց երաժիշտ գառնալու չէք:

Պէտք է նախ լինել զինուորական, ապա հրա-
պարակագրող, այնուհետեւ բանկիր,—և այդ երկիք
ասպարէզներն անցնելոց յետոյ մարդս ընակա-
նաբար կը գառնայ հմուտ աստուածաբան:
Այնուհետեւ ամենամեծ փատահութեամբ մարդը
կարող է զԱմին վեղար էլ ծածկել:

